

Asia: VN/23943/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi jätelain muuttamisesta

Lausunto

5 c § Toisessa ETA-maassa tehdyn päätöksen ja lainsäädännön tunnustaminen

-

32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Lakeuden Etappi katsoo, ettei esitettyä muutosta kuntavastuun rajaamisesta tulisi toteuttaa. Vastuu asumisen jätehuollon järjestämisestä tulisi säilyä laajasti kunnan jätehuoltovastuulla, kuten tälläkin hetkellä. Lakeuden Etappi katsoo, että esitetylle muutokselle ei löydy perusteltuja jätehuollon järjestämisen näkökulmasta, ja esittää useita näkökohtia, jonka perusteella tätä lakimuutosta ei ole järkevää toteuttaa esitetyssä muodossa.

Asumisen jätehuollon järjestämisessä ei ole ollut nykyisen jätelain näkökulmasta epäselvyyksiä, vaan kaikki asuminen on kuulunut yksiselitteisesti kunnan vastuulle. Osa yksityisistä toiminnanharjoittajista ei ole tätä noudattanut, mutta se ei ole johtunut lakikirjauksista, vaan toiminnanharjoittajien omista tulkinnoista. Mikäli kuntavastuu rajataan kotitalouksien jätehuollon järjestämiseen, tulee se aiheuttamaan enemmän tulkintaepäselvyyksiä ja saattaa eri asumisen muodot eriarvoiseen asemaan. Nykyisellään asumisen jätehuoltoa on säädelty alueellisilla jätehuoltomääräyksillä ja se on taannut tasapuoliset palvelut kaikille asukkaille asumismuodosta riippumatta. Jätehuoltopalveluihin on kuulunut tavanomaisten jätteiden jätehuollon lisäksi vaarallisten jätteiden keräyksen ja käsittelyn sekä laajat neuvontapalvelut. Jätelain muutosesityksessä ei ole ehdotettu vaarallisten jätteiden jätehuollon järjestämisvastuun muutosta, mikä aiheuttaisi tulkintaepäselvyyksiä vastuista.

Jätelain muutos ehdotuksessa ei ole otettu kantaa muun kuin kotitalouksiin verrattavan asumisen pakkausjätehuollon järjestämiseen. Asumisessa syntyvän pakkausjätteen keräyksestä on säädetty jätelain 49 a §. Nykyisin kaikki asumisessa syntyvä pakkausjäte kerätään kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa ja toimitetaan kunnan toimesta tuottajien vastaanottoterminaaleihin. Yksityisillä jätealan toimijoilla ei ole sopimuksia kuluttajapakkausten toimittamisesta tuottajille.

Mikäli jätelakia muutettaisiin esitetyllä tavalla, aiheuttaisi se tulkintaepäselvyyksiä jätehuollon vastuisiin palveluasumisen kohteissa, jotka sijaitsevat tavallisten asuinkiinteistöjen yhteydessä. Tulisiko näissä kiinteistöissä järjestää erillinen jätehuolto palveluasumisen jätteille ja muut kotitaloudet käyttäisivät taloyhtiön jätetiloja? Tämä ei olisi todennäköisesti mahdollista monessakaan taloyhtiössä, sillä usein jätetilat ovat hyvin rajalliset. Toisaalta rinnakkaiset jätehuoltojärjestelmät asumisen jätehuollossa aiheuttavat tehottomuutta ja kuljetuspäästöjen lisääntymistä.

Jätelain muutos vaikuttaisi myös yhdyskuntajätehuollon tilastointiin ja sitä kautta kierrätystavoitteisiin pääsemiseen. Nyt meneillään olevat toimet yhdyskuntajätteen kierrätysasteen nostamiseksi on kohdistettu kaikkiin asuinkiinteistöihin ja alueelliset jätehuoltoviranomaiset ovat huolehtineet siitä, että jätehuolto on toteutettu asuinkiinteistöillä erilliskeräysvelvoitteiden mukaisesti. Kunnan järjestämässä jätteen kuljetuksessa kaikki asumisen kohteet ovat kuljetusrekisterissä, josta tyhjennys- ja jätemäärätiedot siirtyvät jäteyhtiöiden ja tuottajien raportointijärjestelmiin. Jatkossa muun asumisen kohteissa erilliskeräyksen toteuttaminen ja jäte raportointi jäisi jätteen haltijan vastuulle ja jätehuollon valvonta kuuluisi kuntien ja alueellisten ympäristöviranomaisten valvontatehtäviin, mutta rajallisten resurssien vuoksi valvonta olisi käytännössä mahdotonta toteuttaa.

Muutoksen perusteluissa on todettu, että on pystytty tekemään vain suuntaa antavia arvioita siitä kuinka paljon jätettä siirtyisi pois kunnan vastuulta ehdotetun muutoksen seurauksena, mutta toisaalta on voitu todeta, että ehdotus supistaisi vähäisessä määrin kuntien jätelaitosten liikevaihtoa ja vastaavasti lisäisi vähäisessä määrin yksityisten jätehuoltoyritysten liikevaihtoa. Lakeuden Etapin 134 000 asukkaan toimialueella vaikutukset olisivat liikevaihdossa noin 50 000 €/kk ja sillä on merkitystä koko toimialueen asukkaiden jätehuollon kustannuksiin. Jätelain jatkuvat muutokset ja erityisesti jätehuollon vastuiden supistaminen vaikuttavat kuntien jo toteuttamien investointien kannattavuuteen. Vastuun supistaminen aiheuttaa jätehuollon kustannusten jakautumisen yhä pienemmälle asukasmäärälle ja sitä kautta kustannusten nousupainetta yksittäisen asukkaan näkökulmasta. Jätelain muutosten vaikutusarvioinnissa on todettu, että ehdotuksen vaikutukset kotitalouksiin ovat vähäiset.

Jätelain muutosehdotuksessa ei ole otettu huomioon myöskään varautumista poikkeustilanteisiin. Kunnallisilla jäteyhtiöillä on laajat yhteistyöverkostot ja jätehuolto on saatu poikkeus- ja häiriötilanteissa hoidettua asukkaiden kannalta vähäisillä vaikutuksilla. Jatkossa jätteen haltijat, eli sotealan yritykset joutuvat itse järjestämään jätehuoltonsa poikkeustilanteissa ja todennäköisesti nykyistä suuremmilla kustannuksilla.

35 § Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

-

48 § Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

Siirtymäsäännös

-

Muuta huomioitavaa

-

Hautala Mirva
Lakeuden Etappi Oy